

48879

Anul I. — No. 11.

20 Octombrie 1908.

DEMOCRATIA

Revistă politică, economică și literară

Apare la 5 și 20 ale fiecărei luni

SUMARUL:

- Nicolae I. Popilian. Marele Imperiu Român.
 Mireio . . . . . Lorelei (Versuri din H. Heine).
 M. Drăgănescu . . . . . Politica și patriotismul românesc.
 V. Antonescu. . . . . Confesiunea imperios cerută. .
 Mid . . . . . Ochi și Ada (nuvelă).
 M. . . . . Inimă și votului universal.
 P. C. . . . . Suferința (Sienkiewicz).
 Politica internă.—Politica externă.
 Motivul gazetăresc.
 De la frații de peste hotare.
 Revista revistelor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

REDACTIA :

Craiova, Strada Cazarmelor No. 27

ADMINISTRAȚIA :

La Tipografia Sache Pavlovici, Craiova

ABONAMENTUL LEI 5 PE AN

Un număr 10 bani

Director proprietar, *N. I. Popilian*, avocat.

Secretar de redacție, *Mihail Drăgănescu*, fost magistrat, avocat.

Comitetul de Redacție:

Dem. Constantinescu, profesor, prim redactor; d-nii avocați: *I. C. Giulescu*, *Ștefan Severini*, *Ion N. Popescu*, *Sc. Constangioară*, *Alex. Carianopol*, *G. G. Petrescu*, *I. F. Popescu*, *N. Constantinescu*, *I. Mitrică*, *Av. Vasculescu*, *Const. Turceanu*, *Adrián Zeuleanu*, *Barbu Ionescu*, *Marius Kintescu*.

„SANATATEA“

Societate cooperativă pentru fabricarea pâinei

CAPITAL 200.000 LEI

— împărțit în —

8000 acțiuni a câte 25 lei fiecare, plătibile în 5 rate lunare

CRAIOVA

Sediul societății: Strada Justiției No. 36 (Piața Nouă).

Se primesc subscrieri, pentru acoperirea integrală a capitalului, în toate zilele dela orele 8 — 12 a. m. și 3 — 7 p. m.

Prospecte și statute să trimit franco la cerere.

Medalie de Argint și Aur
Expoziția din București 1906

Telefon No. 62.

Grand Prix. Med. de Aur
Expoziția din Londra 1907

Grand Prix. Medalie de Aur, Paris, 1908.

Intâia Fabrică de Ciocolată

din Oltenia

A. L. S. POPPESCU

SOCIETATE ÎN COMANDITA

CRAIOVA

Strada Buzești, lângă Banca Munciei.

Rog cereți pretutindeni

Ciocolata Poppescu

De vânzare

Moșia POTCOAVA (Olt), având 364 pogoane toate arabile, gară 5 minute distanță și Conac. — **Avantagii de plată.**

A se adresa la redacția revistei „*Democrația*“ str. Horia, 3 — Craiova.

Marele Imperiu Român

Vântul libertății ce suflă de câțva timp peste Peninsula Balcanică, se dezlănțuiește acum cu furie de uragan peste această parte a Europei și dintr'un moment într'altul ne așteptăm la o ciocnire de popoare care să îngrozească lumea, căci este în credința tuturor, că după această furtună balcanică va cădea și o ploaie grozavă, ploaia de sânge cea de mult prorocită.

Tinerii Turci, luminați în școalele apusului, au proclamat constituția nădăjduind prin acest act să înalțe patria lor, precum se întâmplase și la alte popoare; dar soarta n'a voit să ajute patrioților Turci, căci în loc să-și servească țara, au slăbit-o prin proclamarea constituției, dându-i lovitura de moarte.

Popoarele balcanice care de atâta vreme așteptau prilejul ca să scape de puterea turcească, s'au răsculat cerând libertate și autonomie, și Turcia slăbită de luptele lăuntrice și hărțuiele din afară, vede, fără a putea să se împotrivescă, că i-a sunat ceasul din urmă.

Toate aceste popoare revendică și anexează câte o parte din imperiul Turcesc. Bulgaria se liberează și anexează Rumelia; Grecia ia Creta; Austria anexează Bosnia și Herzegovina certându-se cu Serbia care ar avea mai mult drept asupra acestor țări revendicate fără nici un drept de Austria; Italia cere Dalmația; Anglia dorește Egiptul; iar Rusia, Dardanelele; Muntenegru cere drepturi; Albanezii, libertăți, în fine toate națiunile au ceva de luat și iau fără să mai întrebe pe cineva.

Tratatul de la Berlin,—care garantează ordinea în Balcani, și independența României,—este călcat în picioare de Austria care despoaie pe Turcia de o bună parte din teritoriul ei, fără război, așa cum a procedat în totdeauna.

Și în fața călcării legilor internaționale, în fața atâtor revendicări de pământ și drepturi, în fața ofenselor ce întotdeauna am îndurat de la Austria, în fața amenințării obraznice a diplomației bizantine dela Viena care voește să ne răpească Dunărea, în fața apăsării și schingiuirilor fraților noștri din imperiul austriac, în fața atitudinii necinstită în chestiunea convențiunii comerciale și în fața atâtor provocări ce am primit de atâtea ori dela Austria, noi ce facem?

Ce lucrăm noi, la ce ne gândim, ce hotărâre luăm? Nu protestăm, nu revendicăm, nu ne mișcăm, nimic din toate astea; noi dormim, dormim somnul amorfirii naționale și nici cataclismul internațional care sgudue cu putere Europa orientală nu este în stare să ne deștepte.

Nu ne mirăm: de creșterea puterii Bulgariei, am uitat de idealul Bulgarilor care este Dobrogea, și nu numai că nu facem cauză comună cu Turcia, dar simpatizăm cu ei, pentru că Țarul tuturilor Bulgarilor (!) a știut să ne tămăzeze în proclamațiunea sa, cu câteva cuvinte viclene, iar cu Austria suntem prieteni cum am fost totdeauna, asta mulțumită politicei păcătoase ce s'a făcut și se face la noi, mulțumită nepăsării ce a coprins opinia noastră publică,

nepăsare provenită fie din cauza lipsei de încredere în oameni competenți și serioși, fie din zăpăceala în care au aruncat-o agitatorii de meserie și oaricari naționaliști de paradă cari vor să monopolizeze chestiunile naționale și cari se grăbesc să pronunțe afurisenia asupra acelor ce cred că pot să vorbească de naționalism și fără autorizațiunea lor.

Vom mai dormi mult oare? Nu se vor găsi Români buni în țara asta ca să o scoată din amorțire și să spue sus și tare în fața Europei că în momentele acestea grele prin care trece lumea, în vremurile acestea de revendicări, Românii nu numai că n'au nimic de dat, cum crede Austria perfida noastră amică care voește să ne fure Dunărea, dar nu vor sta pe loc ci se vor mișca să-și reia atâtea drepturi și pământuri răpite? Nu se vor găsi Români cari să lovească cu pietre pe îndrăsneții cari ne numesc aventurieri când pretindem libertate pentru toate țările locuite de români?

N'a venit vremea să spunem Austriei, care revendică astăzi Bosnia și Herțegovina fără nici un drept, că noi avem sub stăpânirea ei atâtea țări ce ne-au fost furate?

Vom dormi mereu, lăsând să ni se răpească astăzi Dunărea precum altă dată ni s'a răpit Bucovina?

Câteva întruniri în țară, ne face să sperăm că opinia publică să deșteaptă și că Românii urmași ai vitejilor Romani și Daci nu sunt mai pre jos ca aceștia și vor prefera să moară cu vitejie de cât să renunțe la idealul lor care este unirea tuturor românilor într'un imperiu mare.

Aceste întruniri sunt bune, căci se va forma un curent sănătos care va dovedi lumii că Românii, urmașii viteazului Decebal care a beut otravă ca să nu cadă viu în mâinile dușmanilor, după cum au fost până acum un popor de ordine exemplară, vor da dovada unui curaj exemplar, și conștienți de puterea a 18 milioane de Români ce trăesc în România, Austria, Rusia și Macedonia, vor preferi să se sinucidă de cât să trăiască fără ambițiune națională.

Să fim dar tari și să mergem înainte!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nicolae I. Popilian.

Lorelei

— După Heinrich Heine —

*Atâta de trist sunt acum
Că nu știu ce-o fi însemnând,
Din vremurile vechi o poveste
Nu poate să-mi iasă din gând;
Pe Rin neguri reci se coboară
Ș'n liniște apele curg,
Iar munții cu vârfuri inalte
Măreț scânteiază 'n amurg.*

*O mândră fecioară s'arată
Acolo, pe stânca de sus,
Sclîpînd în podoabele-i scumpe
Cum altele-asemenea nu-s:*

*Ea 'și peaptănă părul de aur
C'un piepten de aur frumos,
Și cântă cu vocea-i vrăjită
Un cântec nespus de duios.*

*Luntrașul, nebun de durere,
Când trece pe apele-adânci,
In sus doar privește, nu-i pasă
Că luntrea-i se sfarmă de stânci...
Mi-e teamă că apa-l înghite
La urmă în valuri—și vai!
El moare—aceasta-a făcut-o
Cântarea frumoasei Lorelai.*

București.

Mireio.

Politica și patriotismul românesc

Politica ce se face la noi în România, de către clasa diriguitoare, este considerată la celelalte state, ca ceva caracteristic nouă Românilor. De oarece noi, nu am apucat decât această politică, în care trăim, negreșit, nu ne putem da bine seamă, dacă ne este caracteristică nouă, ori nu.

Făcând un studiu comparativ cu celelalte state, imediat vedem, că în adevăr, în România, politica, își are un caracter foarte curios, față de celelalte state.

Așa în statele occidentale, în Germania bunăoară, abia se poate găsi un reprezentant în parlamentul ei, adică, o persoană, care făcând politică, să se grăbească a se alege, sau să stărue a se alege deputat.

În România, lucrurile se petrec cu totul contrariu. Meritoși, sau nemeritoși, politicianii noștrii, cari știu, ori cari nu știu, ce va să zică o politică, se grăbesc a cuceri un scaun de deputat, prin orice mijloace, ba ceva mai mult, politicianul român, pune în rizic mari sume de bani, numai și numai pentru a obține un scaun de deputat.

Care să fie cauza diferenței acestei stări de lucruri; diferența avidității politicianului român, dupe un loc la deputație, față de rezerva germanului când i se oferă un loc în parlamentul țării sale?

Credem, că Germanul, om conștient, își dă bine seama, dacă poate răspunde, ori nu, misiunii sale de reprezentant al națiunii; că el e trimes acolo pentru a lua parte la îndreptarea unor rele stări de lucruri; unei nevoi oarecare; pentru a lua parte la făurirea unor legi în interesul public; ori pentru a lua parte la greutatea ținerii în balanță a vre-unui grup, a vreunei alte nuanțe politice, ce ar strică echilibrul vre unor legi; în fine, că el, ca reprezentant al unei diviziuni politico-geografice din interiorul patriei lui, trebuie să ridice glasul său, pentru

apărarea acelor, pe care el îi reprezintă și cari, l-a investit a-i reprezenta.

Și că, deci, această misiune fiind greă, și pretențioasă, el, Germanul, ca om conștient ce e, nu se încumetează a primi așa ușor scaunul de deputat, atât de pretențios, lăsând această importantă ocupațiune, celor puțini la număr, specialiștilor, oamenilor studiați, celor mai pricepuți, celor mai energici, în fine celor cari timpul și mijloacele le îngăduie să se ocupe de-a întregul de astfel de operațiuni sociale, ca fiind mai nimeriți a lucra în mod serios, competent, spornic și conștient, la trebile politice ale țării.

La Germani deci, vedem numai un *stimulent moral*, al dragostei de țară, al iubirii de neam, stimulent ce încălzește pe cei cu adevărat destinați a ocupa o asemenea carieră, cari posed oarecari aptitudini și cultură politică.

Trecând de aci, la politica țării românești, vedem cum această fructă ten-tează toate spiritele. Se cheltuesc sume enorme, cari se distribuie electorilor pentru a li se cumpăra votul, deci, și conștiința. Se inventează o mulțime de trucuri, o sumă de ilegalități și tot felul de josnicii cetățenești, numai și numai pentru a se ajunge, cu orice preț, la scaunul unei deputații.

La Români, unde conștiința politică—deși puțin a început să pătrundă—lasă mult de dorit, nu putem zice că această avidă goană după funcțiunile politice mari și puternice, are stimulentul moral al dragostei de țară, al grijei de neam. Nefiind deci un stimulent moral, nu poate fi la mijloc decât un alt stimulent, *cel material*.

În adevăr, în politica noastră românească, cu foarte mici excepțiuni, nu se urmărește decât funcțiuni plătite gras, ori funcțiunile înalte de unde totul îți este permis și cu puțință spre a te îmbogăți mai ușor și mai curând. Într'un

cuvânt, la noi nu se urmărește decât o politică de căpătuială, adică, o politică personală, de interese egoiste, făcându-se din ea o meserie de trăit în dauna țării, transformându-se această politică într'un foarte accentuat război de existență, între frații aceleiași țări, în dauna mumei lor comune, în chiar sânul ei, al patriei.

Acest stimulent material, tentează bine înțeles, și în țara noastră săracă, unde capitaluri considerabile nu se găsesc pentru a fi mânuite la mari fabrici, mari industrii, întreprinderi comerciale, agricole, etc., spre a astâmpăra foamea multelor guri flămânde, vedem cum toți ignoranții, toți necultivații, servitorii, sufragii, chelnerii, precupeții, ori mahalații, își părăsesc vatra lor, șorțul lor, mătura lor, teșgheaua lor, năvălind pe lângă marii oameni ai zilei, spre a-i susține cu numărul lor, cu băta lor, cu tupeul lor, ca astfel dându-le concursul, să bine meriteze o slujbă grasă.

De aci, acest soi de oameni se intitulează în țara românească, că sunt politicieni, că fac politică, că sunt de cutare nuanță politică, că e omul cutăruia pe care-l susține el, că luptă politic, și că deci i se cuvine ca răsplată un post gras în bugetul statului.

Unii, din marii noștrii politicieni, sunt în cea mai mare parte vinovați, de oarece, în ambițiunea lor de a zdrobi pe adversar, se servesc de numărul acestor fel de forțe politice, cari nu luptă decât pentru a fi plătiți, ca niște mercenari, cari cer bine înțeles, căci li s'a promis.

Nici unul până azi, din marii noștrii politicieni, nu a zis ca d-nul *Take Ionescu*, ilustrul șef al partidului conservator-democrat, că: *eu nu am promis nimănui nimic și nici nu promit. Eu nu sunt puterea, ci puterea sunteți voi!*

— Care să fie înțelesul acestor mari cuvinte?

— Să se rupă odată cu acea politică murdară de căpătuială, de promisiuni, de mercenari. Forța să fie națiunea, nu micul grup al politicianilor de sus, cari

impart favoruri mercenarilor, pe al căroră umăr s'au ridicat sus la putere, pentru a lua în stăpânire bugetul. Forța să fie conștiința națională a țării. Stimulentul să fie moral, pentru binele și dragostea țării și a neamului, nu stimulentul material al favorurilor și al bugetului țării. Fiecare cetățean e dator să contribuie cu drag la mărirea bugetului, spre a surveni în ajutorul trebuințelor de apărare și de menținere națională; iar nu să-i fie ca un trântor la stupul cu mierea adunată de harnicile albine. Fiecare cetățean trebuie să înțeleagă, că bugetul țării trebuie să dea cât mai mari excedente prin contribuția generală, spre a servi binelui public, interesului general; iar fiecare conducător politic din fruntea țării, trebuie să fie ca o bună gospodară, păstrătoare și economă.

Bugetul țării nu e făcut pentru a servi ca o cassetă de ajutor al celor infirmi la moral; ca o casă de pomană pentru lingușitori și trândavi, cari în loc să se inhame la o muncă serioasă și spornică, se asvârl în mercenăria politică a acestei nefericite țări.

De aci dar, de la această politică josnică, de zdrobirea adversarului, fie el meritos până la geniu; de la politica aceasta de promisiuni, de favoruri, de slujbe mari, grase și puternice; de la politica aceasta de vrăjmășie și de exterminare morală și economică—poate chiar și fizică — a aproapelui, a fratelui chiar, se degenerază într'o patimă urâtă de zdrobirea celui mai slab, de către cel mai tare; a celui mai sincer, de către cel mai viclean, și în loc de o frumoasă și înălțătoare luptă civică în interesul patriei, ne prăbușim într'o aprigă luptă pentru existență, luptă sălbatecă și nerușinată pentru veacul XX.

Căci dacă ne gândim la bătrâna constituție engleză, la frumoasele și mărețele ei lupte civice, ce au avut loc încă de acum 5—6 secole, așternând prin propriile sale forțe, bazele adânci ale

actualei ei civilizațiuni, trebuie să ni se strângă inima de durere, când noi, descendentii unei ilustre ginți, nu o putem jimită, după atâta vreme de la afirmarea statului român, nici azi, când toate modelele le găsim de-a gata la popoarele civilizate.

Și astfel, în politica aceasta de exterminare, de injosire a celui cinstit; de zugrumarea celui drept, de dispreț a celui valoros; în politica aceasta, în care cel rău ocupă locul celui bun, cel viclean al celui sincer, cel ignorant al celui luminat, cel pungaș al celui cinstit, neghiobul al celui de valoare, încetul cu încetul și pe nesimțite, glorioșii, bravii, mândrii și patrioticii Români de la 1877, își scârbesc soarta, neamul, vatra și pământul strămoșesc, unde ce-i răi și cuțetători trăesc bine, unde cei buni și potoliți nu mai au pentru ce trăi și luptă.

Căci luptele sfâșietoare de politică internă, goana dupe putere a unora, spre a zdrobi pe celălalt; persecuția celor tari dintr'o nuanță, contra celor de altă nuanță, a dat naștere la o dușmănie între frați spre a nu se mai putea împacă; a dat naștere la o scârbire de propriul tău neam, la disprețul și neîncrederea în clasa conducătoare, la descurajarea celor conduși.

În aceste momente de greă viață, în care cel bun, harnic, cinstit, dezinteresat și de valoare se pierde neintrebuințat și se distruge, nimeni nu se mai gândește cu drag la propria lui țară, la țara în care s'a născut, în care nici un sentiment și entuziasm nu mai poate înflori și crește pentru nimic și nimeni.

După atâtea decenii de ani, de lupte meschine, de politică egoistă și personală, în care fiecare nu mai vede decât stomacul său, ne trezim într'o bună dimineată că Bulgarul ne ia înainte, că Austria ne coace turta pe nesimțite, și toți strigăm alarmati: „*nu e patriotism, nu e patriotism, suntem lași!*“

Da, e adevărat, și dureros, nu e pa-

triotism! Dar nu suntem lași. În actualele împrejurări ale evenimentelor externe, Românul stă ca amuțit, pentru că numai este iubirea de neam, de frate din acelaș sânge. În primăvara lui 1907 Românul a dovedit însă că nu e un laș când e vorba de moarte, răscolându-se cu curaj contra alcătuirii acestor stări de lucruri, consecințele politicianismului românesc.

Partidele istorice se răsboesc zilnic în propria lor vatră, având ca țintă bugetul, negândindu-se că viforul năpăstuitor al vrăjmașilor din afară, pândește gata a ne isbi.

E aproape de mintea omului, că Austria nu poate decât să ne coacă turta în ascuns. Neamul românesc numără 16 milioane, toți o masă, unul lângă altul: Regatul, Transilvania, Banat, Maramureș, Temișana, Crișana, Bucovina și Basarabia, cari ar putea la un moment dat, de adâncă conștiință politică a formă o unitate națională sub un singur sceptru. Această unitate de Români, de ar avea toată o conștiința națională, de unire și scuturarea jugului străin, ar formă o forță considerabilă, în puțință de a impune respect serios vrăjmașilor. Astfel se explică, de ce când cu revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan, Românii dând ajutor Austriacilor, contra Ungurilor cari se răscolaseră în potrive dominațiunii austriace, nu obținură heghemonia bine meritată ca biruitori, deși erau salvatorii tronului Habsburgic, ci se dete tot Ungurilor, cari fiind puțini la număr, nu inspirau teama ce ar fi inspirat-o Românii pentru un viitor, de oarece erau mulți la număr și bravi.

Gânditu-s'au puternicii zilei ai partidelor noastre istorice, a prepară conștiința politică a poporului român pentru o viitoare unitate națională a tuturor Românilor; a o deșteptă și a-i inspira măreția acestui vis național; a o îndemna la asemeni năzuinți înălțătoare?

Politica românească a fost prea egoistă, prea intimă și de interes pur per-

sonal, ca afacerile externe, cari formă cea mai vitală chestiune de interes altruist, de interes general, să mai poată preocupă clasa noastră diriguitoare a partidelor istorice, ce-și grămădiseră gurile și stomacurile în jurul budgetului țării, spre răsul mândrilor urmași ai Romei, cuceritoarea lumii.

Ne reamintim cu toții, cum Grecii, pe cari noi Românii îi privim așa de sus, au înființat bande de a teroriza celelalte naționalități din Macedonia și cum, cu un curaj și o îndrăzneală demnă de invidiat, au trimes, până în mijlocul României agenți spre a adună bani, de la chiar Români, pentru ajutorarea cauzei Eline, sub masca de a ajuta pe Românii Macedoneni. E aceasta de sigur o accentuată iubire de neam, o acțiune, o energie, cum la noi nu se vede.

La noi, pe străzile orașelor românești, prin diferite localuri, se cântă ceardașuri și se fac jocuri ungurești, pe când dincolo temnițele zac de Români că s'au împodobit cu o panglicuță românească; și cu mâini de criminali, caută a ucide pe frații noștri români, spre pildă ca atentatul de mai zilele trecute săvârșit de chiar jandarmii maghiari asupra poetului Octavian Goga.

Gânditu-s'au vre-odată capii partidelor noastre istorice, a trimite agenți români prin Bucovina, Transilvania, spre a întreține aprins sentimentul național al fraților subjugăți, în vigoarea lui de ordinioară, spre a nu-și uita origina și visul unirei?

Pe Bulgari nu i-au speriat marile pu-

teri, nici tratatele și convențiile lor, spre a-și declara independența, a se intitula țarat, și a-și alipi Rumelia, nici a o provoca pe Turcia. Din contră, pare că marile puteri s'ar fi cutremurat, că energica Bulgaria, ar putea sdruncina pacea Europei. Și astfel marile puteri, s'au văzut nevoite a admite totul în tăcere.

Sărbii în risicul pierii lor cu privire la anexarea Bosniei și Herzegovinei, nu s'au temut a provoca pe marea Austrie, care a înghițit sfidarea micului regat vecin.

Atât Sărbii, cât și Bulgarii, Grecii, Muntenegrenii, în aceste împrejurări extrem de grele, cari atingeau integritatea țărilor lor și năzuințele naționale, viitorul lor, chestia vitală a existenței lor, s'au unit cu toții, uitându-și de intrigile și certurile de partid, pentru a se ocupa de chestiuni mai întinse, de politică exterioară, care predomină micile lor certuri casnice, de politică interioară, lucruri, cari la noi nu s'au văzut.

În însăși maniera de a se face politică în țara noastră, trebuie să căutăm rănile Românilor, cari produc lipsa de patriotism, și precum micii, dar serioșii noștri vecini, s'au unit cu toții într'un glas, pentru apărarea patriotismului lor național, astfel trebuie noi, mai mari și mai cumiți ca ei, a imita exemplul lor de înfrățire națională, spre a lupta contra gravelor pericole externe, ce ating demnitatea noastră națională și integritatea pământului nostru strămoșesc.

Mihail Drăgănescu.

O reformă imperios necesară.

Gradul de civilizație al unui popor se măsoară și prin condițiunea ce au acolo streinii față de drepturile civile, condițiune, care în toate țările din apus e de a fi asimilați cetățenilor respectivi.

Grăție acestui principiu de egalizare în fața legilor streinii se bucură și la noi de toate drepturile pe care le au

Românii, în afară de cele politice. Dacă însă dintr'un înalt sentiment de solidarizare socială și umanitarism legiuitorul nostru a admis ideea că și streinii au drept la ocrotirea legilor și autorităților ca și Românii, nici o dată nu s'a gândit să creeze privilegii în favoarea streinilor.

Și cu toate acestea de fapt legislația

noastră comercială, prin capitoul: „Despre faliment“ creează pentru streini adevărate privilegii. Să concretizăm. Pentru ușurarea tranzacțiilor comerciale și asigurarea unui credit ușor, legiuitorul a dat comerciantului în obligațiunile ce le ia mari avantajii tocmai pentru că le garantează cu o sancțiune foarte gravă: falimentul.

Românul falit, chiar nebankrutar și chiar acela pe care nenorocirea l'a dus acolo, e pus sub oprobriu public, suspectat în afacerile lui, șters dintre alegători, un paria între concetățenii săi. Iată ce serioase garanții are creditorul unui Român, că comerciantul în chestie va face față obligațiilor ce și-a luat.

Nu tot astfel se petrec lucrurile cu un strein.

Un Bulgar oarecare vine în țară și când din salariu sau altfel a adunat 2000 de lei, se improvizează mare comerciant. Grație îndrăsnelii lui și ajutat de alți conaționali ajunși, îl vezi băgând în prăvălie marfă de peste 100.000 de lei, când el și-a epuizat deja capitalul cu chiria și montarea.

Iată-l în fruntea unui mare bazar.

Printr'un joc de polițe, se menține un an de zile, în care vinde de 30—40.000 de lei marfă, deci pune mâna pe 30—40.000 de lei bani ghiată. Prevăzând scadența nemilosă vinde apoi sub preț marfă de 50.000 pe încă 20.000, marfă care de almintrelea nu-l costă nimic de cât o poliță și iată-l cu 50—60.000 de lei capital.

E declarat în stare de faliment Bulgarul B. Cota creditorilor e 10 %. Cu câte-va mii de lei găsește avocatul influent și mărturii necesare cu care scapă de pedeapsa pentru faliment fraudulos.

Iată-l trecând peste graniță, unde cu capitalul realizat din acest fericit faliment deschide în țara lui o mare prăvălie.

Și pe când românul falit e desconsiderat, fără credit și fără drepturi cetățenești,

Bulgarul B. e în țara lui înconjurat de stima pe care concetățenii, săi o acordă totdeauna banului, alegător în colegiul I și poate și candidat de senator.

Iar țara noastră rămâne în urma falimentelor pe care le trag la noi Bulgarii, Grecii și Evreii, rămâne o repet discreditată, o țară de pungăși, căci creditorul strein nu se ocupă de faptul că datornicul lui e un Bulgar, Grec sau Evreu, ci că e un comerciant din România. Și nu e vorba de cazuri izolate, căci lucrul se repetă sistematic. Cine nu știe că la baza marilor averi evreești și grecești din Moldova și Muntenia se găsesc unul sau mai multe falimente reușite?

Cine nu știe câte averi făcute în modul acesta au trecut granița? A trage un faliment bine combinat, a devenit o adevărată artă pentru streini care știu profita de lipsurile legilor noastre. Lipsuri care s'ar chema asimilarea streinilor cu Românii în fața legilor pe baza egalității.

Dacă nu e egalitate în consecințe ce fel de egalitate în fața legii comerciale, e între streini și Români?

Cred că e de ajuns de invederat că atunci când pierderea stimei concetățenilor și a drepturilor politice sunt principalele sancțiuni ale falimentului, streinii care n'au nimic de pierdut, în materia asta sunt adevărați privilegiați. Ar fi multe mijloace de propus pentru restabilirea egalității, care azi nu există în fapt. Deja societățile streine au un regim aparte.

Dar actualul ministru de justiție pare bogat în soluțiuni și e specialist în materie.

Și de cât ar supraveghea cum îi merge justiției când scoasă din templul ei, e trecută la ambulanță, mai bine ar aviza la ceia ce ar trebui de făcut ca să se pue capăt acestui isvor de câștig ilicit pentru streini.

Vasile Antonescu.

Advocat.

Craiova.

Surmenajul

— Urmare —

De altfel primeam des scrisori de la Doamna Maria, recomandându-mi să am grijă de sănătatea fiului său; dar vedeam în fiecare zi mai mult, cu desperare, că era aproape peste putință să se impace studiul și sănătatea. Dacă materiile toate

ar fi fost prea grele, aș fi găsit mijlocul să obțin trecerea lui Mihai din clasa II într'a I-ia; dar el le înțelegea foarte bine.

Prin urmare nu era vorba de studiu în sine, ci de timp și de acea nenorocită de limbă nenitească pe care copilul

n'o poseda în deajuns. Pentru aceasta n'aveam nici un fel de doctorie și puneam temei pe repausul sărbătorilor Crăciunului, spre a repara spărtura făcută în sănătatea copilului, printr'o muncă nemăsurată.

Cu impresionabilitatea lui, Mihai resimțea insuccesele mult mai viu de cât succesele. Momentele de veselie și faimoasele „cinci“, de cari am vorbit, din nefericire erau rare.

Mă deprinsesem așa de bine să-i citesc pe față, în cât, când se întorcea de la școală, ghiceam de la prima aruncătură de ochi că n'a reușit.

Ai avut o notă rea? îl întrebam.

Da.

Nu ți-ai știut lecția?

Uneori îmi răspundea: „Nu“; altă dată: „o știam, dar n'am putut s'o spun“. Și micul Ovicki, cel dintâi din clasă, pe care îl făceam să vie într'adins ca să învețe cu el, îmi spunea că de cele mai multe ori lua note rele, fiindcă nu știa să se exprime. Pe măsură ce copilul se obosea, aceste nesuccese se repetau tot mai des și când dupe ce plânsese de necaz, se puneau iar pe muncă, în energia lui îndoiță era ceva de om desperat, ceva bolnăvicios. Câte odată sta nemișcat cu privirea fixă. Bietul de el, își inchipuia, în exaltarea lui, că sapă mormântul mamei sale și se simțea într'un cerc întins și fără scăpare.

Veghile lui deveniră din ce în ce mai dese. Temându-se că dacă m'oi deștepta am să-l pun să se culce iar, aprindea lampa în camera de alături și se puneau pe lucru. Petrecuse așa fără știrea mea mai multe nopți într'o cameră fără foc. Iși perdea forțele, îngălbindea și se întuneca din ce în ce mai mult.

Soarta micului Mihai fu într'adevăr stranie! Dramele vieții în genere încep mai târziu, atunci când primele foi ale arborelui tinereții au căzut deja; pentru el, tot el compunea nenorocirea: efortul inteligenței, *roaderea ta'nica*, munca nefolositoare, lupta cu neajunsurile, pierderea înceată a speranței, toate acestea începuseră la vârsta de 11 ani.

Scrisorile mamei sale, deși foarte tandre, mai sporeau încă greutatea acestor sarcini, deja foarte grele.

„Dumnezeu ți-a dat micul meu Mihai însușiri rare, îi scria dânsa. Fără îndoială că n'ai să înșeli speranțele ce am pus în tine; într'o zi tu ai să fii conso-larea mea și gloria țării tale“.

Pentru prima oară când primii o astfel de scrisoare, copilul mă apucă de mâini cu disperare repetând:

„Ce e de făcut D-le Laurent, ce am să mă fac?“ Într'adevăr ce era de făcut? Nu era vina lui dacă se născuse (venise pe lume) fără dispoziție pentru limbile streine și dacă nu știa să se exprime bine în nemțește.

În momentul vacanțelor pentru serbarea tuturilor sfinților, notele trimestrului nu erau faimoase; avusese trei „mediocru“. Mă rugă să nu le trimit mame-se-i.

„Mama nu știe că se dau notele acum, strigă el cu mâinile împreunate ca de rugăciune și de acum până la Crăciun poate că bunul Dumnezeu va avea mila de mine“.

Bietul copil se legăna în speranța că are să se scape de notele rele și eu iarăși speram că o să se deprindă cu rutina colegiului, că o să facă progrese în nemțească și că o să-și modifice nenorocitul lui de accent. Speranțele noastre nu părură tocmai deșarte dintr'un început: imediat dupe toți sfinții, Mihai avu trei „perfect“, dintre care unul pentru latinește. Fu singurul dintre elevii clasei sale care a putut ști că perfectul de la *gaudeo* este *gavisus sum*, și știa pentru că având doi „perfect“ cu câteva zile mai înainte, mă întrebasese cum se zice pe latinește „mă bucur“. Crezui că copilul are să isbucnească de bucurie. El scrisese mame-se-i; „Mamă dragă, de sigur că dumneata nu știi care e perfectul verbului *gaudeo* și nici Lolica nu știe, fiindcă din toată clasa numai eu știam“.

Din acel moment mă întreba într'una perfecții și participii verbelor. Dar asta fu o scurtă licărire. În curând nenorocitul lui accent polonez dărâma ceia ce îndeplinise stăruința lui și într'o zi, uitând să-și facă o temă, fu amenințat cu darea afară din colegiu. O scrisoare de la mamă-sa, sosită just în acel moment plină de felicitări pentru succesul lui la latinește, îl scoase din minți (ale lui).

„Oh da! am să fac mamei o frumoasă surpriză; sârmana, sârmana mamă“.

Și apoi, strângându-și capul cu amândouă mâinile, murmură, socotind că eu nu-l auzeam:

„Asta îmi face rău, așa de rău!“

A doua zi, când îi pusei ghiozdanul pe spate, se clatină și fu cât pe aci să cadă. Vruse-i să-l oprească de a se duce la școală, dar îmi spuse că nu e nimic și mă rugă numai să-l însoțesc, fiindcă

se temea să nu-i vie ameteală. Se întoarse dupe prânz cu un „mediocru“ și la colegiu se stabili opiniunea că el era un copil mărginit și leneș. Încercă în zadar să lupte; perdu toată încrederea în el însuși.

Preotul de la Zalesin, care îi scria din când în când, nici o dată nu uita să-i zică :

„Adu-ți aminte Mihai, că nu numai fericirea, ci sănătatea mamei tale depinde de progresele tale pe calea științei și a virtuții“.

Vai! chiar prea își aducea aminte fiindcă și în vis strigă: „Mamă! Mamă!“ cu o voce rugătoare, ca și cum ar fi vrut să-i ceară ertare.

Și realitatea îi aducea note din zi în zi mai rele. Între astea Crăciunul se apropia și nu mai era chip de a-și face iluzie asupra faimosului carnet. Scrisei D-nei Maria, ca s'o previu și-i spusei în mod pozitiv că copilul său era prea slab și prea suferind pentru doza de lucru cerută și că trebuia să-l oprească la țară dupe sărbători și să nu-l mai trimeată la colegiu câtva timp. Simții în răspunsul dănei, amorul propriu matern rănit; totuși îmi scrise ca femeie înțeleaptă și ca mamă iubitoare.

P. C.

(Va urma).

Octav și Ada

(Poveste pentru tineri)

Farmecul unei iubiri.

Afară e iarnă și e frig. Neaua se cerne leneș ca niște ușori fluturi de vară. Octav și Ada stau la gura sobei. Para focului le mângâie blând rumenii lor obraji. Zăpada ce împedecă sgomotul stradei, albul curat și întins de afară, para blândă a focului, liniștea camerei, pătrund în sufletul lor, sub forma unor duioase și melancolice simțiri. În sufletul lor e o durere încântătoare, o dulce suferință ce-i învâluie cu farmec trist. E iubirea lor, ce le cuprinde sufletele cu atâta vrajă de câte ori se văd.

Octav și Ada se iubeau.

Ada era o copilă fragedă ca o tânără floare. Ea n'avea mai mult de 16—17 ani. Prin frumusețea ei atrăsese în cale-i o pleiadă de adoratori. Și-i iubea pe toți și pe nici unul. Cochetă. Veni însă Octav, un tânăr de vre-o 19 ani și o cuceri. Ele se înamorase de ochii ei catifelaji și moi, de voluptatea ce răspânda ființa ei, ca un parfum pătrunzător și plin de curse viclene. Octav era artist, și dacă îi eșise în cale, era ca să-i fure poesia din ochii ei.

De puțin timp erau prieteni și simțiau că amândoi își sunt prea trebuincioși, pentru a realiza un vis frumos. Inimile lor se legaseră ușor. Totul le zâmbea și unul și altul tresăreau de fericire, când vedeau ce ușor se câștigaseră. Li se părea peste putință, înainte de a se iubi, ca inimile lor să fie legate. Le fu destul însă o privire, o strângere de mână, ca viețile lor să se simtă împreunate. Ea îl iubia. El o adora. Se întâlneau des. Când Octav pleca de lângă Ada, sufletul lui se îndurera, pe ce se depărta de casa ei.

Era după una din acele scri de întâlnire, când Octav mergea a gale. Tocmai atunci se despărțise de Ada. În stradă era tăcere. Din despărțări, abia se auzia câte un lătrat surd, perdut, apoi... străzile intrau din nou în tăcerea nopții. Zăpada scârția sub pașii lui rari și ritmici. În natură era liniște, în sufletul lui Octav sbucium. Din când, în când își întoreca privirea spre locul de unde plecase... De te-ai fi apropiat de ochii lui, ai fi zărit în ei dulcea durere, sbuciumul sufletului, iubirea. Liniștea nopții, marea tulburarea lui sufletescă. Parecă natura dormea, ca durerea lui să răsune mai tare în tăcerea somnului ei. În minte i se roteau scenele întrevederilor lor dese și fericite, ochii ei catifelaji și moi, părul ei buclat, chipu-i blând și fraged, și îl umplea de-o bucurie dureroasă, de-o suferință vagă, de un farmec nesfârșit și neînțeles. Nu putea uita cu câtă duioșie îl privește ea adesea, cu ce caldă privire cată la el, învăluindu-l, cuprinzându-l cu vrajă; atunci când ochii îi strălucese ca în delir și face ca sufletul să cadă în extaz, într'o aiurare de tristă fericire, de iubire. Adeseori cum rămân tăcuți... și cum atunci camera se umple de-o tăcere sfântă, misterioasă, de-o tăcere plină de evlavie, ce nu îndrăzneau s'o intrerupă, s'o curme. Se gândea cum la început, ochii lor se întâlneau cu frică și cum ei se plecau naivi, nevinovați, tremurători, plini de pudoare, plini de pietate. Era tremurarea primului gând amoroș.

Un lătrat îi sperie gândurile lui amoroase și îl deșteptă din visuri. Privi împrejur ca deșteptat din somn, apoi se întoarse din drum, nu văzuse că trecuse de casă. Deschise poarta și

intră. Nu se vedeă lumină în casă, și aci tăcere... Trase un chibrit și aprinse lampa. Lumina ei, dete formă obiectelor moarte în întunec. Aceleași scaunc, aceeași masă, oglindă, aceleași cărți în etajeră, aceeași pereți... dar toate păreau că-i vorbesc de astă dată, că-l întrebă: „de unde vii?“ ca și cum și obiectele se interesau de el și Ada lui. Octav plângea, plângea de-o fericire dureroasă... Se trânti în pat. Somnul nu-i venia. Intr'un târziu adormi.. cu chipul ei pe buze.

A doua zi s'a gândit mereu la ziua trecută.

Puterea de expansiune a sentimentului lui, îl puse în calea unei idei. Simțea în el trebuința de a da acelei idei viață, de a-și da afară un prisos de energie sufletească, ce'l copleșea.. și-i făcu o poezie!

Fu primele lui versuri, isvorâte și prinse din ochii ei. Era poezia primei lui impresii de iubire, pe care i-o dete a doua zi. Iubirea îi alimenta lira.

Trecură vre-o patru ani de iubire. Octav și Ada se asimilasera de tot. Ei nu se mai fereau ca 'n primele zile de a se privi în ochi și nici de a-și spune că se iubesc. Ea ades îi luă mâna, în a ei arzătoare și-l privea cu voluptate în ochi. Era o descărcare sentimentală a două vieți. Era o sărutare dulce a ochilor, mai dulce, mult mai dulce ca cea tactilă a buzelor. Atunci raiul, nici chiar raiul nu l-ar fi mulțumit mai mult ca ochii ei profunzi, ca mâna ei moale, mică și arzătoare.

În nebunia lui uită de toate, purtat ca în rostogolirea valurilor unui fluviu răpitor. Sufletul lui, aci se lumina de-o bucurie vagă, aci cădea într'una din acele stări tainice, când însăși durerea pareă curge prin sânge, plutește prin inimă. O privea din nou... Aceleași gânduri, aceleași vechi fiori ale dragostei eterne, reveneau în sufletul lui ca ceva nou, plin de alt parfum, ce-i venia pareă pentru prima dată.

*

De-ar fi însă fericirea pe veci! Timpul schimbă toate. Cine știe ce vânt nemilos, le va risipi armonia sufletelor lor. Cine știe cum floarea fragdă se va vesteji... Și pe când artistul va scrie romanul lui de fericire și iubire, drept lauri, ea îi va pune pe cap cununa uitărei!

Suferința unei mândrii.

Timpul se strecură și Ada devenise o făcarnică față de Octav. Când inima lui bătea tot mai tare și neîncetat, ca ceva sfânt, vecinic și se euprindea ca de ceva prea pios, prea evlavios, când inima lui bătea ca „ritmul sfânt al unei ode“ pregătindu-i o credință pe veci, ea începuse a se plictisi, răsând de artistica lui simțire, de gândurile lui, ca de ceva ridicol.

Octav devenise o ființă ridiculă în fața Adei. Obicinuița de a privi acelaș lucru în ficce zi, aduce la saturație inimele cu simțimânte superficiale. Ada jinduia după inimile înguste, mici și comune, ale pleiadei ei de adoratori din trecut, de oarece cochetarea 'i-aducea o variație în monotonia singurei iubiri, pe care i-o dedea Octav.

Dar după un timp, Octav observă, că ca nu-i mai e pe deplin credincioasă. Mai mult, Ada îl înșelă. Sufletul lui se revoltă și într'o zi o părăsi, arătându-i că sufletul său e mândru spre a nu-i cerși iubirea, nefind demnă de sublimitatea simțirei lui.

De-acum, în odaia lui Octav, era tot tristeță. Muza lui a fost ingrată, iar el... își spânzură lira 'n cui. În inima lui, nu-i mai răsună blânde cuvinte tremurătoare ale iubirei, ale fericirei; iar durerea își picură notele ei îndoliate, reci, și-i umplea tot mai mult, mai adânc sufletul. Ultimul adio! ce fusese nevoit să-i dea, prin care renunța cu hotărâre la Ada, îl umplea de cea mai adâncă suferință. Perduse nu o inimă, universul întreg. Singura lui mângâiere, Ada, fu nevoit s'o părăscască, cu riseul fericirei lui, Ada devenise o făcarnică. Gândul acesta îl îndureră grozav. În inima lui, era o asemeni impresie, ca după o plimbare într'un cimitir, ca după privirea unui mormânt scump. Iubirea lui o vedeă ca o cruce sfântă, mutilată, profanată, căzută; ca o ruiună fără îndreptare. Atâtea gânduri îngropate în iubirea lui; atâte gânduri cari le intrupase numai pentru ea; le vedeă călate, mutilate, de duleca lui micuță, de duleca și frumoasa lui ingrată, de Ada. Vroia să se întoarcă la ea, s'o readucă la iubire, să-și ceară ertare. Dar nu el strică, nu el greșise. O! ce bine ar fi fost ca el să fi greșit, cum s'ar fi întors la ea... Mândria îl oprea însă, nu voia să fie cerșetorul inimei ei. Va muri mai bine, și îi va sărută în tăcere, în taină, chiar urmele ei, o va iubi de apururi, dar inima din nou nu i-o va cerși. Glasul gândurilor lui, răsună ca o tristă și dureroasă spovedanie, rostită într'un cavou gol, serios și negru, la căpătâiul unei iubite ființe moartă, ce cu durere se vede, se înțelege, ea nu va mai învia...

Fericirea lui, murise pentru el de-acum... Octav plângea de durere, de suferință. Oh! ar fi vrut acum să-i aibă mâna ei arzătoare în a lui înghețată: privirea ei să-l înfloare din nou, să-i învie farmecul primelor iluzii, primelor zile de iubire! cântecele ei să-i mângâie sufletul; și iarăși glasul ei ar fi voit să-l audă, să-l aline. să-l adoarmă. să viseze idealul vieții, raiurile cerești, și apoi... să moară...

E mult de-atunci. Din Octav n'a mai rămas în inima Adei, nici o urmă de iubire, de amintire. Ada a rămas aceeași ființă, răsfațându-se

în ceata ei de adoratori. Octav pribeag, cutreceră lumea, purtând pe frunte cununa uitării și a durerii, împletită de mâna ingraterii lui iubită. drept răspiată.

Un convoi.

Stam în curte, într-o seară de primăvară. Soarele aruncă zâmbete aurite peste întreaga natură. Praful ce plutea în aer, scaldat de razele soarelui părea o pulbere de aur. O liniște sfântă, era în toată firea, o liniște predispunătoare la melancolie.

Și așa în tăcerea serei, în colțul stradei, apărea încet și rece, un convoi trist ca o lacrimă de durere. Era o înmormântare.

Mă apropiai și întrebai: cine e repausatul? Mi se răspunse că e un nenorocit artist, mort la casa de nebuni.

L-am urmărit până la cimitir, pe sărmanul Octav. Soarele cădea de după un deal, odată cu ultimii bolovani, ce loveau surd și nemilos, siriul artistului.

Mid.

Asupra votului universal

— Urmare —

Tot școalele lor au dezvoltat în popor sentimentele omenești, ce leagă pe om de om, pe frate de frate, pe fiu de părinte; dar mai presus de toate acest sentiment de datorie, care se impune lui ca o sfântă obligațiune de tot ce-i leagă existența către familie și patrie.

De sigur că cel mai înverșunat anarhist, nu perde nici odată din vedere că înainte de toate el este german, precum deasemenea un fruntaș al poporului n'ar crede a lucra altfel, decât pentru binele societății și a poporului său.

Rezultă din acestea că din o închegare și îndrumare sănătoasă, bazată pe principii progresiste, eși la lumină poporul luminat care știu și putu să se accentueze tot mai mult în mersul său, ba chiar să eclipseze și să copleșască neamuri mari al căror apogeu zdruncinat de privilegiile unei vieți prea luxoasă și vanitoasă în care alunecase poate societatea cea mare, făcuse ca fruntașii să uite menirea și rolul lor de conducători. Mai putu să înfrângă rând pe rând și să mărginească tiraniile și despotismul de guvernământ medieval; iar la adăpostul unei vieți democratice, rezultată din cultura și educațiunea individului și din siguranța și ocrotirea legilor bune și chibzuite, generațiunile tinere înmulțindu-se și întinzându-se să ajungă până a se crede că germanul ar forma baza adevăratei rase europene. În cele din urmă, prin tactul, sinceritatea și onestitatea conducerii afacerilor publice, a priceperii și corectitudinii cu care organele de guvernământ știau ca să aplice legile emantate de la națiune, multe alte popoare doritoare de a înfrânge darurile rele și vițiile, poate că râvneau

și preferau dacă nu o dominațiune cel puțin sistemul unei administrațiuni germanice.

Ca să enumărăm fapte și să cităm oameni și epoci, ar urma să recurgem la volume istorice fără sfârșit, ce îmbogățesc viața politică a acestui laborios și patriotic popor, care pe adevărata cale democratică și-a dezvoltat energia peste tot, ținând în frâu câte odată și cele mai ascunse tendințe de oligarhie absolutistică. Și poate numai grație acelei firi răbdătoare și cugetări adânci până la înțelepciune filosofică, că poporul acesta săvârșind în decursul timpurilor acte de acelea care adesea au făcut epocă, pare chemat de a se impune peste tot, de oarece ori pe unde apare acțiunea autorității germanice, totul se resimte, iar cetățeanul capătă încrederea și siguranța în existența și avutul său.

Astăzi?..... Cine nu vede starea înfloritoare la care au ajuns organizațiile statelor și cine nu admiră forțele vii de guvernământ a căror activitate să resimte pe acelaș ton, începând din palate până în cel mai depărtat sat sau colonie? În viața civilă, până la ce grad de dezvoltare și încredere sau ridicat producțiunile de orice fel, cât și relațiunile comerciale ale popoarelor de viță germană?

Și când ne referim la aceste popoare nu înțelegem a viza numai pe un anumit imperiu sau regat, din contra, noi considerăm tot coprinsul în care germanul pare a fi acelaș. Oare poporul englez nu are și el în firea lui din trănicia și caracterul aceleiaș vițe?...

(Va urma).

M.

Politica internă

Ambele partide istorice și au spus cuvântul lor, în chestiunile actuale de grave amenințări, ce ne vin din afară.

Ambele partide, liberali și junimiști conduc o politică absolutistă de excluderea opiniei publice în mod cu totul general, în ce privește politica externă națională.

După aceste bizantine teorii, ale d-lui Carp și Sturza poporul, care formează România, nu are nici un rol; nu este admis de către conducători raportul direct, ori indirect al poporului; afirmarea voinței sale manifestată prin meetinguri, prin presă, nu este luată în seamă, astfel că o complectă izolare și prăpastie se ridică între conducători și cei conduși, ca și cum nu ne-am găsi într'un stat constituțional, cu principii constituțio-

nale scrise lege, care poporul trebuie să-și ridice glasul său mai întâi, iar conducătorii să-i urmeze ca având rolul de reprezentanți, ca giranți ai afacerilor publice interne, ori externe.

Față de moravurile partidelor istorice lumea românească trebuie să înțeleagă, că încă trăim într'o țară spoită la față cu socialism, iar pe din dos cu absolutismul cel mai invierșunat.

Această rușine a țării, trebuie să i se pue capăt prin plecarea socialiștilor de la guvern, prin îndepărtarea conservatorilor junimiști de la putere și prin intronarea democrației moderne, prin care poporul poate să-și spue cuvântul spre a-i fi luat în seamă.

Wega.

Politica externă

Entuziasmul patriotic al bărbaților Sârbi a fost așa de adânc, încât au pus în mișcare și pe femeile Sârbe, care au ținut un colosal meeting, la Belgrad, unde au luat parte 20.000 de persoane.

Printre oratori s'a distins o d-șoară Nadia Popovici, care a comparat pe fe-

meile Sârbe cu anticile Spartane. Ele au votat o rezoluție de a se trimete un memoriu femeilor române, franceze, engleze și italiene. S'a relevat cu mult entuziasm amiciția României pentru Sârbi.

Procesiunea a manifestat pe străzi.

Dela frații de peste hotare

Românii de peste Carpați, încep să se agite serios, față de introducerea votului universal, pe baza sistemului plural.

Fruntașii luminați, ca un Octavian Goga, încep a se cobori în mulțime, spre a-i vorbi despre pericolul unguresc ce-i amenință.

Preoții au început a lumina pe țărani transilvăneni, învățându-i să citească, în vederea gândurilor ungurești de maghiarizare prin introducerea sistemului plural la vot.

Țărani transilvăneni par a-și da seama

acum de situațiunea lor și o conștiință națională se redeșteaptă în ei.

Aceste măsuri de reinviore și activitate românească, au început să pue la gânduri pe Unguri și să se infriçozeze.

Totuși, însă, pentru obrăznicia ungurească, aceste lupte și sfortări românești, sunt prea delicate. Ungurii luptă cu atentatele, cu temnița, cu ura, viclenia și teroarea, astfel că încă trebuie să fim prea sceptici de niscai-va rezultate victorioase cauzei românești.

M. D.

Moravuri gazetărești

„România Nouă“ organ liberal din Craiova, într'un articol intitulat „Democrație?!...“ insultă partidul conservator-democrat cu cele mai triviale expresiuni demne de cel mai odios pamflet.

Știam că numitul organ era redactat de un grup de tineri culți și inteligenți, de aceea ne place să credem că acel josnic articol s'a publicat fără știrea comitetului de redacție căci nu se poate ca acești tineri, pe care îi credeam năzuitoarii unei politice mai sănătoase, să sco-

boare atât de jos discuția cu adversarii.

Sau, poate..., de când „România Nouă“ și-a mutat redacția la clubul liberal e silită, din cauza contactului rău, să întrebuințeze în polemică stilul pașoptist? În acest caz n'avem nimic de zis.

Totuși, până la un răspuns deslușit, păstrăm aceiași veche considerațiune pentru acei ce odinioară redactau mai civilizat „România Nouă“. Așteptăm!

N. I. P.

Bibliografii

Un eveniment cultural. A reapărut *Noua Revistă Română* sub direcțiunea ilustrului profesor universitar român d. C. Rădulescu-Motru. Cine cunoaște trecutul acestei reviste și mai ales competența în științele politice și sociale ce posedă directorul ei, nu poate de cât să se bucure. Cu caracter enciclopedic și cu desăvârșire independentă de interesele partidelor politice, *Noua Revistă Română* de sigur va contribui la însănătoșirea opiniei publice de la noi, atât de înveninată prin serierile unor agitatori de profesie și scelerati politicieni.

Filosof care s'a ilustrat, sociolog distins și partizan al politiceii doctrinare, d. C. Rădulescu-Motru este singurul în țara noastră care a tratat în mod magistral despre „Rolul doctrinei în politică“ de sigur prin revista sa, va încălzi cugetul cititorilor cu idei multe, scoțându-i de sub jugul politiceii de chiverniseală și mai ales de sub jugul demagogiei roșii mulțumită căreia am avut de suferit cataclismul social din primăvara anului 1907. Și din punctul de vedere literar și artistic, așa cum se prezintă în primul număr al reaparițiunii sale, *Noua Revistă Română*, ne îndrituește și ne credem în fața unui adevărat eveniment cultural.

Sumarul primului număr bogat și interesant:

Noutăți: Reapariția Noii Reviste Române. — Militare.—Educația estetică.—Politica externă.—Puterea sufletească. — Bibliotecile populare. — De la universitatea din Cernăuți.

Politică: A. D. Xenopol. Situația în peninsula Balcanică.

* * O broșură interesantă.

Științe Sociale: C. Rădulescu-Motru. Tirania Politiceii.

Artă: Al. Tzigara-Samurcaș. Din Arta țărânului nostru, cu 8 ilustrații.

Teatru: Eugen Porn. Ultimul vlăstar.

* * *
Foia de informațiuni Comerciale No. 24, 25, 26, și 27 din 1908: apare săptămânal, Redacția și Administrația la Ministerul Industriei și Comerțului, București. Abonament 12 lei anual. Pentru corporațiile meseriașilor și Băncile po-

pulare 8 lei anual.

Moniteur Commercial Roumain No. 4 din 1908, organ officiel du Ministère de l'Industrie et du Commerce, apare bimensual. Administrația și redacția la Ministerul Industriei și Comerțului, București. Abonament 10 lei în țară, 12 lei în streinătate. No. 50 centime

Familia No. 1 și 2 din 1908, Revistă Enciclopedică săptămânală. Director T. Grigoriu. Redacția Calea Șerban-Vodă 76, București. 10 bani exemplarul.

Ecoul Presei No. 3 (Craiova).

Poesia. Rassegna internazionale, Diretta da redazione, Via Senato 2, Milano, (Italia) în No. 8 (anul IV) 1908 publică: *Il trionfale successo di „Les Dieux s'en vont, d'Annunzio Reste“* (Giudizi della stampa e di Arturo Grof; Edoardo Searfoglio, Ada Negri, G. Marradi, J. Richepin, L. Millevoye, J. Claretie, L. Tailhade, ecc à Marinetti.

Adolfo de Bosis de Paolo Buzzi, versuri: *Fragment* de Jean Richepin de l'Academie Française; *Voce del Mare* de Ada Negri; *Beethoven* de Corrado Giovani; *Le Coquillage* de Edoard Schuré; *L'Oasi* de Marino Marini; *Musique en Province*; *Infini* de Hélène Picard; *Meditazione* de G. P. Lucini; *Tes Yeus* de Jean Cocteau; *I. Cercatori d'oro* de Enrico Ruta; *Pour une cantatrice* de Ernest Gaubert; *O, Lowe how wonderful!* de Fred. G. Bowles; *Conseil* de Jean Picard; *Mère!* de Isabelle Kaiser; „*Tout la lyre*“ de Paolo Buzzi.

Un exemplar 1.50 pentru streinătate.

Românul politic și literar No. 23 din 1908 Bueur.

Indrumarea No. 7 (Iași).

Revista Culturală No. 23 (Craiova).

Orion No. 3 (București)

Ramuri No. 20 (Craiova).

N. I. P.

„PLUGARUL“

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CRAIOVA Strada UNIREI No. 80.

Biurou, Technic, Agricol și Industrial

Reprezentanța pentru Oltenia a renumitelor garnituri de treerat H. Lanz din Mannheim

Reprezentanța pentru Oltenia a Motoarelor cu benzină și gaz sărac „Kosmos“, — Societatea garantează soliditatea și buna funcționare a acestor Motoare.

Depozite: Postamente pentru mori. Pietre de mori franțuzești. Pietre pentru mori de apă. Ciocane de ferecat. Teascuri și stropșitori de struguri. Pompe de fântâni și de incediu și Bascule „Garveus“. Tocătoare de nutreț. Tocătoare de sfeclă. Mașini de saramurat grâu. Vânturători. Dărace și scărmanători de lână. Tăvăluge. Trioare. Manometre. Batoze de bătut porumb cu aburi și manuale. Pluguri cu 1 și 2 brazde. Pluguri de coastă. Curele de păr de cămilă. Benzină. Uleiuri minerale. Vaselină. Valvolină. Sonerii electrice. Telefoane. Lămpi și instalații electrice etc.

„SERVICIU SPECIAL PENTRU INSTALAȚII DE APĂ“

Se recomandă în special persoanelor care construiesc din nou, pentru a-și face instalațiile de conducte, în vederea aducerii apei la Craiova.

Reprezentanța Generală pentru Dolj a Societății Generale de Asigurare din București

„VICTORIA“

LIBRĂRIA și TIPOGRAFIA
SACHE PAVLOVICI

— CRAIOVA —

Strada Unirei No. 43 și strada I. C. Brătianu No. 2.
INSTALAȚIE CU ELECTRICITATE